N°. 2967 | 1857.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.

Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG 3 FEBRUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 2 Februarij.

Toen, tegen het einde van 1855, in den boezem der utrechtsche faktie, eene nieuwe volksbeweging gedekreteerd was, ten gevolge van welke zij een grooten stap nader dacht te komen tot de verwezenlijking van het wiesbadener programma — waar bleek dat toen uit? en hoe kwam het aan 't licht, dat zij onder eene bedriegelijke leuze, niets bedoelde dan, ten haren profijte, Koning en Vaderland onder haar juk te doen doorgaan? Aan de eigen organen der faktie zullen wij het antwoord op die vragen ontleenen. Hen ter oplossing dier vragen raadplegende, zullen wij te gelijker tijd het karakter en streven der faktie nog meer van nabij leeren kennen; en, daar zij het is, die, schoon voor het oogenblik vernederd, daarom niettemin naar overheersching blijft dingen, zoo kan de opportuniteit eener met naauwgezetheid te dien einde ingestelde studie niet ontkend worden.

't Was het *Zondagsblad* van den 7ⁿ Oktober 1855, waaraan het opgedragen bleek den Hannibals eed van de *Fakkel*, welken wij in ons voorlaatste Nommer afschreven, het ernst te verklaren en vlakweg te kennen te geven, waarom het voor handen [illegible] was. »Nog gedurende deze zitting [illegible] ging te voorzien» en mogt dit niet geschieden, dan zal de uitslag der verkiezingen in 1856 die wel noodzakelijk maken.... Nu reeds worden er mannen genoemd, die, als 's Konings keuze, bij eene noodzakelijk geworden kabinetswijziging, op hen mogt vallen, door eene kracht zouden worden gesteund, die hen den last, welken zij op zich namen, ligt maakte." Aldus het *Zondagsblad*; en nu, [illegible] zich, dat er, toen ze geschreven werden, minder dan ooit aan eene kabinetswijziging gedacht werd, dat het kabinet het volkomenste vertrouwen geacht werd te bezitten van de kroon, dat er eene gewenschte verstandhouding bestond tusschen het ministerie en de Volksvertegenwoordiging. Toch was er eene kabinetswijziging te voorzien, omdat de faktie »de omverwerping van het ministerie" gedekreteerd had, die, kwam zij niet tot stand ter gelegenheid van de diskussiën over het budget, die weldra zouden plaats hebben, het gevolg moest zijn, zoo meende de faktie, van de verkiezingen in 1856. Men wist, sedert de heer van Hoogstraten, namens *Unitas* en *Phylactèrion*, te Wiesbaden gesproken had, dat het de toeleg was, om, door middel der verkiezingen, meesteres te worden van de wetgevende magt. Gelukte het plan, dan stonden de mannen reeds gereed, die uit den kring der faktie in het kabinet zouden overstappen en die op haren steun rekening zouden kunnen maken. Ziedaar wat, tot hare verbazing, door het *Zondagsblad* ter kennis kwam der Natie.

Nog duidelijker intusschen werd het plan weldra ontwikkeld door de overige organen der faktie. 't Ging daarbij toe, alsof het land aan eene wilde horde stond prijs gegeven te worden. »Gij hebt Baäl maar ten halve gediend, zoo tierde de *Fakkel* van 12 Okt., ik zal hem geheel dienen. Jehu [Thorbecke?] misleidde de Baälsdienaren (??); VAN HALL heeft de dienaren van Jehova [de mannen der faktie?!] misleid." Twee dagen later kreeg deze onzinnige taal hare toelichting in de *Amersfoortsche Courant*, die volgenderwijs aan den minister van Hall den oorlog verklaarde:

»Zoolang van Hall het hoofd en de ziel van dit ministerie blijft, kan geen eerlijk man zijne stem op ministerieele candidaten uitbrengen.

»Wij verklaren te behooren tot de oppositie. Geen knoeiställen, maar eerlijkheid. Liever *Thorbecke* dan *van Hall*. De goede zaak echter bovenal.

»Ook van onze zijde geen concessiën meer.

Geene koncessiën meer! Ten gevolge van koncessiën op koncessiën hadden de Katholieken maar al te lang en al te zeer welgevaren, ten koste en ten nadeele der Protestanten! Daarom dan ook, zoo schreef de *Nieuwsbode*, »heeft het April-ministerie veel bedorven, een *volgend* Ministerie herstelle, wat te herstellen is, of voorkome in elk geval verdere ongelijkheid. Doet zij dat niet, dan handhaaft zij de Grondwet niet en zondigt tegen den verklaarden zin, welke bij de zamenstelling der Grondwet ten grondslag heeft verstrekt (Nr. 1803)." En daarom dan ook, zal verder, is »*vervanging van personen* of omkeering van beginselen het eenige redmiddel.... Woorden baten hier niet; er moet gehandeld worden; eene *verandering von Regeringsbeginselen*, is eene dringende behoefte (Nr. 1801)."

Die vervanging van personen, die verandering van regeringsbeginselen — zal zij plaats hebben? geen nood! zoo stelde het *Zondagsblad* de andermaal geschokte gemoederen gerust; geen nood! want »de impulsie is gegeven en de beweging niet op te houden. Bedreiging noch belofte is daartoe in staat; want de partij, van wie ze uitging, *heeft haar doel goed in 't oog gevat en zal het bereiken*." En dat was geene ijdele grootspraak. Men heeft zich maar in 't geheugen te brengen in welken toestand wij sedert Junij ll. verkeeren, om er overtuigd van te zijn, dat het doel goed in 't oog was gevat en dat het, althans wat de omverwerping van het ministerie betreft, volkomen bereikt is. Eene waarschuwing, opdat alles aangewend worde wat geoorloofd is ter voorkoming van eene verdere verwezenlijking van het noodlottig doel der faktie!

En hoe zij nu kwam, althans tot gedeeltelijke bereiking van haar doel? Al de antecedenten der faktie en haar veeljarig geschrijf, zoowel als de Hannibals eed van de *Fakkel*: »Vrede maken met de Katholieken — dat doen wij nimmer. *Zoo waarhelpe ons God!*" maken het bijna overbodig deze vraag te beantwoorden. 't Kan echter, ter ontmaskering van het verraderlijk spel der faktie, niet te duidelijk gezegd en niet genoeg herhaald worden, dat, om het goed in 't oog gevatte *politieke* doel te bereiken, er ook nu weer met ergerlijke onbeschaamdheid gespekuleerd werd op de vooroordeelen en de ziekelijke prikkelbaarheid van het minst ontwikkelde en uit dien hoofde ligt te misleiden deel der natie. Jaag het, dus was de taktiek, tegen de Katholieken in het harnas; verklaar dezen tot »vijanden en verraders van Koning en Vaderland, die den ondergang des lands en den val der dynastie bedoelen;" wijs de Protestanten op de grootere voordeelen, die hun deel zullen zijn, op den meerderen invloed dien zij zullen kunnen oefenen, wanneer de Katholieken weer teruggebragt zullen zijn tot den toestand, waarin zij waren, toen zij slechts geduld werden en geene aanspraak hadden op gelijk regt; met één woord, fanatizeer het protestantsch gepeupel — en, ter verwerkelijking van uwe politieke doeleinden, zult gij er mede kunnen handelen naar uw welgevallen; zult gij er van gedaan kunnen krijgen wat u goeddunkt. Zoo was de sluwe taktiek. Met welke booze hartstogtelijkheid zij werd toegepast — men leze en oordeele.

Men oordeele, bijv., naar wat het *Zondagsblad* (7 Okt. 1855) schreef:

»Nederland is een protestantsche Staat. Alle ministers moeten protestant zijn, buiten dien voor R. K. Eeredienst. In 's Konings naaste omgeving mogen geene staatslieden zijn, die de R. K. godsdienst belijden.

»In Nederland is het de godsdienst, die bijkans in alle regeringsdaden de hoofdrol speelt; daar is zij het, die zoowel in het paleis als in de nederigste woning, zoowel in 's lands hooge vergaderzaal als in den raad van het geringste dorpje, voorzit bij de beraadslagingen, als die slechts van eenig gewigt zijn.

»Bij de verkiezing van een gemeenteraadsbode of veldwachter, en bij de benoeming van een minister of van eenig ander hoog geplaatst ambtenaar is de eerste vraag...., tot welke godsdienstgezindte behoort hij?....

»De staatsman die dat niet ziet, en niet ten goede tracht te leiden, handelt of kortzigtig of dwaas, en hij zal al spoedig onbemind en dus onbeklaagd, aan verstandiger en wijzer lieden zijn gezag behooren af te staan."

Of, naar aanleiding van de valsche vleitaal van de *Fakkel* (2 Nov.) oordeele men:

»De vraag is, of het protestantisme het prædominerend element zal blijven in Nederland, het element, dat op de wetgeving, op de justitie, op het onderwijs, op het geheele staatsbeleid en staatsbestuur een overwegenden invloed zal blijven uitoefenen, of niet. Dat is de grootste vraag."

Of, naar aanleiding van de ontboezemingen van den *Nieuwsbode* (N° 1776):

»Wat ons verdeelt is volkomen hetzelfde, als waarvoor onze vaderen tachtig jaren gestreden hebben: vrijheid van geweten, of een priesterjuk.

»Rome wint het, of Rome wordt verslagen; zoo is de stand der zaken. Die het uitstelt, dien strijd te doen voeren, speelt gevaarlijk werk; want onder dat uitstellen neemt Rome's magt toe, en Nederland zal zich nooit bukken onder een juk, hetwelk het met bloed duur kocht [?!] en afschudde."

Of, naar aanleiding van wat hij in een ander N° (1759) schreef:

»Eenmaal stond Nederland op den Bijbel leunende, »hem beschermende" op tegen ultramontaanschen overmagt; de strijd was warm en zonder wederga. In zulk een land — geene transactie met ultramontanen, maar de leuze van hen die stierven voor zedelijke en politische vrijheid op nieuw ons in het hart geprent: »hac nitimur, hanc tuemur."

Vandaar dan ook imprecatiën tegen den Paus en tegen wat de *Fakkel* noemt »de St.-Gregorius-ridders en hunnen aanhang, de Jezuïten en Ultramontanen," zoo raauw en onbeschaamd, dat ze niet schandelijker in de bladen der onstuimigste revolutie-mannen aan te treffen zijn:

»Bestrijden wij het papisme, (*Nieuwsbode* No. 1745) dan is het noodig, om te verklaren, *dat het den Paap geldt en zijn aanhang*, in waarheid geenszins onze roomsche mede-Christenen, waarvan de meesten veel meer Protestantsch zijn, dan zij zelf zouden willen erkennen.

»En opdat niemand omtrent ons in twijfel zij, verkondigen wij eenmaal voor altoos: »die met ons den Almagtige en Christus dienen wil, zonder tusschenkomst van een mensch, hoe hij ook heeten moge, hem noemen wij onzen broeder, hij is met ons Protestantsch.""

Doch »aan u, mannen van den *Tijd* (N° 1741) zij van nu af alle aanspraak op het Nederlanderschap ontzegd; aan u, mannen van den *Tijd* en *tutti quanti*; aan de ultramontanen, aan diezelfde factie die in de Roomsche landen bestreden wordt en gehaat is, die men overal vreest en zoekt te verdrijven; die reeds zelfs uit uw Vaderland gebannen waart, en die als orde door uw onfeilbaar opperhoofd zelf als gevaarlijk is moeten worden ontbonden. Te vergeefs wilt gij uwe zaak vereenzelvigen met die van den nijveren Roomsch-Katholiek, die, wel verre van benadeeling, dagelijks de weldaden der Protestanten geniet. Te vergeefs zoudt gij hun willen doen gelooven, dat zij verongelijkt worden: hun eenigste vijand zijt gij, die twist en tweedragt zaait, en tegen wien wij ons verdedigen moeten. Als uwe leeken u konden herkennen en de toestand van onkunde, waarin gij hen voorbedachtelijk laat, hun niet belette te doorzien, wat schade gij hun berokkent, hunne eerste handeling zoude zijn, u te verdrijven en ons de broederhand toe te reiken. De reactie zal u ook hier treffen even als in elk ander land van Europa, waar gij getoond hebt, wat gij zijt. Moge zij spoedig komen, des te eerder zal er vrede in Nederland zijn, onder het genot van gelijke regten."

Hoe welgemeend en hoe geruststellend voor »den nijveren Katholiek" deze verklaring was — men make het op uit de volgende woorden van den *Nieuwsbode*:

»Die het ontkent dat Nederland een protestantsche Staat is, is een leugenaar."

Of uit die van de *Fakkel*:

»De godsdienst is, ja, in Nederland vrij. Maar is menschendienst, is poppendienst, is ouwel- of brooddienst wel godsdienst te noemen? Moet aan zulk eene dienst alle vrijheid worden gelaten?"

Woorden, duidelijk genoeg, om in te zien, dat men het, ter bereiking van »het goed in 't oog gevatte *politieke* doel," niet slechts op »den Paap en zijnen aanhang," maar op de katholieke godsdienst-zelve gemunt had. Tegen haar moest het ligt te verbijsteren gedeelte der protestantsche bevolking worden opgezet, al leidde dat ook tot eene hernieuwing van het wandalismus der beeldstormerij — zoo slechts de faktie daardoor het roer van Staat kon magtig worden.

Te dien einde dan ook van alle kanten hulptroepen onder hare banier verzameld!

»Wij reiken de broederhand zoowel aan de strenge [illegible]

thodox-Gereformeerde als aan de liberale Protestanten, en wij wenschen dat zij zich vereenigen en gemeenschappelijk den grootsten vijand van godsdienstvrijheid bekampen, namelijk het ultramontanisme." (*Nieuwsbode* N° 1779).

Zelfs aan »Roomschen" en »oud-Roomschen", de belijders der »Utrechtsche Kerk", gelijk de *Kerkelijke Courant* ze onlangs noemde, de hand gereikt (N°. 1745):

»Tegen Rome zijn wij onverdraagzaam; tegen den Protestantschen geest, dien wij in alle roomschen, in meerdere of mindere mate, soms, niettegenstaande den priester-dwang, zeer sterk ontwikkeld zien, kunnen wij uit den aard der zaak niet onverdraagzaam zijn.

»Geen duidelijker teeken kan hiervoor worden aangevoerd, dan de achting, die Protestanten toedragen aan de oud-roomschen, of zoogenaamde Jansenisten. Deze, door geen Paus voor onfeilbaar te houden, doen het, om dezelfde reden, ook geen priester. — Maar dan zijn zij ook broeders van de Protestanten, bij al het verschil wat overigens in de kerkgenootschappen leeft."

Daarom dan ook, aldus weer elders de *Nieuwsbode*, »willen wij eene poging wagen, om tot eene verbroedering te komen, een poging, die door niemand kan worden gewraakt, die alle Nederlanders, die Christenen zijn, — en eene Christelijke Staat zal Nederland toch wel wezen — kan verzoenen.

»Zij is deze: dat Roomsch en on-Roomsch, dat allen met denzelfden wensch vervuld zijn, dien wij hebben, dat eenmaal weder op het Nederlandsche geld niet enkel Oranje, maar ook de Bijbel afgebeeld moge worden, met het omschrift »op hem leunen, hem beschermen wij".

»Is het den ultramontanen en liberalisten ernst, om vrede en eendragt in het land te brengen, dan zal dit blijken uit hun streven, dat het onze is, om het waarachtige godsdienstige beginsel onder ons meer en meer aan te kweeken, zoodat men niets anders wenscht, dan naar de grondslagen des Bijbels zoowel het staatsleven, als het persoonlijke leven in te rigten!"

Hen die dat willen, zij behooren tot ons, zij zijn mede-strijders van de faktie; maar geen vrede, nimmer vrede met hen, die ook wel de toepassing verlangen van de beginselen des Evangelies op het openbare zoowel als op het private leven, doch die deze beginselen anders opvatten en dus tot eene andere toepassing van de Bijbelleer komen, dan de mannen der utrechtsche faktie. Met dezulken geen vrede, nimmer vrede met dezulken! Zoo toch blijkt het 't duidelijkst hoe vredelievend wij zijn en hoe opregt onze taal is, wanneer wij betuigen elk en iegelijks vrijheid te eerbiedigen!

Het aangehaalde zal meer dan voldoende zijn, ter in het licht stelling van de nadrukkelijke wijze, waarop de boven aangeduide taktiek, ten einde in het najaar van 1855 een deel der Natie tegen het toenmalig ministerie op te zetten en dat »om ver te werpen," werd toegepast. Geene beschuldiging der Katholieken was te lasterlijk, geene uitdrukking te tergend, geen noodkreet te opruijend, om de medestanders der faktie in beweging te brengen en hen op te zweepen tot rustelooze strijdvoering — niet tegen de Katholieken, maar tegen het ministerie, op het bezit van welks zetels hare hoofdmannen vlamoogden van begeerlijkheid. Het rezultaat van al dat angstgeschrei en zoo wel gekunstelde woede? Dat het budget, ter gelegenheid van welks behandeling het ministerie omvergehaald had moeten worden, met eene overgroote meerderheid van stemmen werd aangenomen, en dat de faktie niemand gevonden had, onbeschaamd genoeg om in de Tweede Kamer als haar tolk op te treden! De faktie voelde dat zij eene beteekenende nederlaag geleden had. »*Zwijgen*," dus verklaarde de *Nieuwsbode* (N° 1821), was van toen af »het wachtwoord en dat is tot het einde des jaars vrij wel bewaard." Het goed in 't oog gevallen doel werd daarom echter niet opgegeven; integendeel. Met het begin van het volgende jaar zouden nieuwe pogingen in het werk gesteld worden om tot de verwezenlijking er van te geraken. De faktie, *zwijgen* voor een oogenblik tot wachtwoord nemende, deed slechts wat de Franschen noemen: *reculer pour mieux sauter*.

De indische mail bragt ons nog behalve dat waarvan wij reeds in ons Nommer van Vrijdag gewag maakten, het volgende adres tegen het nieuwe Reglement op de drukwerken in Nederlandsch Indië:

„Aan den Koning!

„Geven met den diepsten eerbied te kennen de ondergeteekenden, boekhandelaren, drukkers en uitgevers te Batavia:

„Dat in verband met en in opvolging van art. 110 van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indië op den 10 November 1856 alhier is afgekondigd een reglement op de drukwerken in Nederlandsch Indië en op dienzelfden datum een besluit van den gouverneur-generaal van Nederlandsch Indië, houdende bepalingen ter verzekering der regelmatige werking van genoemd reglement, respectievelijk bij het *Staatsblad* van Nederlandsch Indië opgenomen, onder N°. 74 en 75.

„Dat adressanten door de afkondiging van dit reglement en door de dadelijke in werking treding van hetzelve, niet alleen in de grootste ongelegenheid worden gebragt, maar zich als Uwer Majesteits getrouwe onderdanen ten zeerst gekrenkt gevoelen, waarom ze dan ook, als geboren Nederlanders, met gepaste vrijheid tot den troon Uwer Majesteit naderen, om bescheidenlijk hunne grieven bloot te leggen, aangemoedigd door de overtuiging, dat de intellectuele ontwikkeling en welvaart van Uw volk, steeds een onderwerp van Uwer Majesteits bestendige en oplettende deelneming uitmaakt en het dus nimmer de wil van Uwe Majesteit kan wezen, zijne getrouwe onderdanen in deze kolonie aan willekeur en despotisme over te geven.

„Dat adressanten met te meer vrijmoedigheid hunne grieven blootleggen, omdat, hoewel tot heden door geene drukpersverordeningen aan banden gelegd en steeds binnen den grens blijvende van eene gematigde vrijheid, daarvan door de pers alhier nimmer misbruik is gemaakt; en mogt al dikwerf in de onmiddellijke nabijheid van Uwe Majesteit, de drukpers aan sommigen redenen van misnoegen hebben gegeven, bedroevend is 't voor adressanten, dat hen verordeningen en strafwetten worden voorgelegd, waaraan de Nederlander, buiten deze kolonie woonachtig, niet is onderworpen en alle gelijkheid voor die wet van Nederlander tot Nederlander verloren wordt, ja wat meer is, de straf voor overtreders toepasselijk, onschuldigen zal worden opgelegd.

„Dat, al dadelijk overgaande tot de beschouwing van de eerste § van het bedoelde reglement, hoofdzakelijk het stellen van borgtogt van een bedrag van *f* 200 tot *f* 5000 voor adressanten niet alleen bezwarend is, maar door het stellen dier borgtogt in gereed geld, tegen uitkeering eener rente van vijf ten honderd, inbreuk gemaakt wordt op den eigendom hunner bezittingen. Erkende waarheid toch is het, dat in den handel, vooral gelijk die van adressanten, meer dan vijf ten honderd dient te worden overgelegd; worden adressanten hierdoor pecunieel te kort gedaan, niet minder onregtvaardig komt het hun voor, dat deze tekortdoening kan worden aangewend of voor een misdrijf dat door hen nog niet is begaan, of dat door een ander bedreven, op hen verhaald wordt, een en ander door het verband van art. 7 en 11 aangewezen, terwijl het slot der 1e alinea van art. 6 der bepalingen ter verzekering der regelmatige werking van dit reglement op de drukwerken, welke bij eventuele verhooging storting binnen twee maal vier en twintig uren gebiedt, allerdrukkendst genoemd mag worden.

„Dat adressanten ten gevolge dezer bepalingen, bij het stellen der borgtogt, het gestorte bedrag, zoo al niet ten eenemale als verloren kunnen achten, dan toch aan den moedwil van derden zien prijs gegeven.

„Dat adressanten betwijfelen, of de bepalingen ter voorkoming van een misdrijf zóó ver mogen gaan, dat bij begaan delict, de straf ingeval van ontstentenis of onvermogen van den delinquent, op onschuldigen mag worden toegepast, zelfs ingevolge slot van art. 17, bij diens overlijden vóór de veroordeeling.

„Dat niet minder gewigtige bedenkingen bestaan tegen de magt aan het administratief gezag alhier verleend om de uitoefening van den boekhandel aan een bepaald persoon te verbieden, of den reeds bestaanden handel op eene bepaalde plaats te doen ophouden.

„Dat deze bepaling is een zuivere preventieve maatregel, blijkens de laatste alinea van art. 5 zelfs aanwendbaar, zonder dat boekhandelaar of drukker door eenig delict, hoegenaamd, daartoe hebbe aanleiding gegeven, en waardoor voor adressanten art 108 van het R. R. als geheel vervallen te beschouwen is.

„Dat de toepassing van dezen maatregel bijna in elk geval den ondergang van den betrokken handelaar of drukker zal ten gevolge hebben, waartegen de toezegging der vergoeding van de *werkelijk geledene schade*, eene schamele tegemoetkoming is, terwijl eindelijk de onbepaaldheid van het begrip van *werkelijk geledene schade* tot de meest uiteenloopende interpretatiën aanleiding geeft.

„Dat bovendien door deze bepaling de geheele boekhandel van de wisselvallige [illegible] omtrent staatsbelang, afhankelijk gesteld wordende, adressanten hun crediet als gevestigde handelaren daardoor ten eenenmale zien geschokt.

„Dat ook de artt. 7 en 11 op den handel van adressanten den meest noodlottigen invloed uitoefenen moet.

„Dat het toch blijkbaar is, dat die artikelen in hun onderling verband, de strekking hebben, ook preventief te werken tegen geschriften in Nederland gedrukt, waardoor de vrijdom van geschriften van die herkomst bij art. 110 R. R. verzekerd, geheel en al wordt illusoir gemaakt.

„Dat het naauwelijks betoog behoeft, dat de boekhandel in Ned-Indie hoofdzakelijk uit boekwerken en periodieke geschriften in Nederland gedrukt, bestaande, adressanten door evenbedoelde bepalingen, hunnen handel in de hoofdader zien aangetast.

„Dat toch de bloote mogelijkheid van delict ten dien aanzien, de bestelling en de uitzendingen in Nederland zal doen ophouden, althans aanzienlijk verminderen.

„Dat deze stremming of vermindering zich reeds nu doet gevoelen en velen van der adressanten principalen, zich niet wenschende te onderwerpen aan de bepalingen van het reglement, ook voor hen zoo drukkende, het verlangde door hen direct aan hun adres door den Nederlandschen boekhandelaar zullen doen afzenden

„Dat deze omstandigheid door velen, zoo niet allen, zal worden gevolgd en mitsdien der adressanten bestaan ten eenemale te gronde is gerigt.

„Dat al verder de bepaling van art. 11, waarbij de drukker wordt ontheven van zijne verantwoordelijkheid door aanwijzing van den schrijver, ten eenemaale illusoir wordt gemaakt door de bepaling van art. 7, daar toch ingeval van delict van den schrijver, blijkens het laatste artikel, de drukker geldelijk voor de beloopen boete verantwoordelijk blijft.

„Dat het drukkende dezer bepaling nog meer klemt, bij de overweging, dat het in regten zeer betwistbaar te achten is, of de drukker in zoodanig geval geregtigd is, de restitutie der betaalde boete van den delinquerenden schrijver te vorderen.

„Dat vooral de 4e alinea van art. 11 voor adressanten grievend is, vermits door hen, c. q. iemand als schrijver of drukker in Nederland aangewezen wordende, zij, ook Nederlanders, het misdrijf van anderen zullen moeten boeten.

„Dat ook de censuur bedoeld in art. 13, aan adressanten voorkomt als bezwarend en doelloos; — bezwarend, omdat zij zonder onderscheid kostbare periodieke geschriften en boekwerken treft, waarvan drie exemplaren aan de gewezen overheden moeten worden afgestaan, en doelloos, omdat ook na die censuur, der adressanten verantwoordelijkheid blijft voortduren.

„Dat de vierde paragraaf van het reglement, houdende „Bijzondere voorschriften omtrent tijdschriften" kennelijk tegen alle soorten van tijdschriften, ook wetenschappelijke, gerigt zijn, onverschillig waar zij zijn gedrukt, hetzij hier, hetzij in Nederland, hetzij elders.

„Dat de voorwaarden en formaliteiten, waaraan de uitgave en verspreiding van tijdschriften onderworpen worden, zoo bezwarend voorkomen, dat adressanten in gemoede verklaren, dat hare getrouwe naleving, de uitgave van tijdschriften in Ned. Indie hoogst moeijelijk maakt.

„Dat toch de afgifte van een exemplaar van elk in Ned. Indie gedrukt tijdschrift, twee uren vóór de uitgifte, daargelaten dat zij door de voortdurende verantwoordelijkheid des drukkers, doelloos mag genoemd worden, noodwendig, vooral ten opzigte van dagbladen, voor den courantier allernadeeligst werken moet, daar de snelheid en de zekerheid der verspreiding als de hoofdvoorwaarde van het voortdurend bestaan van een dagblad te achten zijn.

„Dat die zekerheid der verspreiding geheel wordt weggenomen door de bepaling, waarbij dagbladen en tijdschriften aan een voorafgaand onderzoek of keuring van het plaatselijk bestuur worden onderworpen.

„Dat toch, hoewel het plaatselijk bestuur de bevoegdheid mist, de uitgifte van een dagblad te vertragen of te verbieden, de door dat bestuur, tegen den inhoud van een dagblad aan den uitgever kenbaar gemaakte bedenkingen, het natuurlijk gevolg moeten hebben, dat deze, ten einde zich voor schade te behoeden, de uitgifte van een dergelijk nummer zal dienen op te houden.

„Dat toch het plaatselijk bestuur volgens de bepalingen der in werking stelling van het reglement, geroepen is, om zijne bedenkingen onverwijld aan den goeverneur-generaal kenbaar te maken, hetgeen voor den uitgever een verbod tegen de verdere uitoefening van zijn beroep kan ten gevolge hebben.

„Dat het geen betoog behoeft, dat de inteekenaren op dagbladen en tijdschriften, door eene dergelijke vertraging afgeschrikt en in de regelmatige en tijdige ontvangst hunner dag- en weekbladen teleurgesteld, zich van verdere deelname daaraan, tot groot en onherstelbaar nadeel van adressanten, zullen terug trekken.

„Dat adressanten eerbiedig de aandacht van Uwe Majesteit vestigen, op de daadzaak, dat de uiting van den openbaren geest omtrent alle, ook wetenschappelijke onderwerpen, heden ten dage, bijna uitsluitend geschiedt in periodieken vorm.

„Dat het steeds toenemend getal tijdschriften, in de geheele beschaafde wereld, over onderwerpen van allerlei aard, van die rigting der eeuw getuigenis geeft, terwijl de bloote inzage dier tijdschriften, tevens doet ontwaren, dat de schrijvers, die de vruchten van hunne kennis en onderzoek aan de periodieke pers leveren, zich gaarne achter eene zedige anonimiteit terughouden.

„Dat deze daadzaak vooral in Indie geldt, waar de schrijvers, door eenen uitgebreiden maatschappelijken werkkring, zich meestal verstoken zien van den genoegzamen tijd, om de resultaten van hunnen geestenarbeid stelselmatig in afgesloten en op zich zelf staande drukwerken, wetenschappelijk te maken, en alzoo bij voorkeur hunne bijdragen aan de periodieke pers terwijl de zucht en de behoefte aan anonimiteit, in Indie nog meer dan elders gevoeld wordt, daar de schrijvers, door den betrekkelijk kleinen maatschappelijken kring zich te minder aan de openbare censuur wenschen prijs te geven.

„Dat het reglement dezer daadzaak miskent, door de onderteekening des schrijvers, ook ten opzigte van wetenschappelijke onderwerpen te vorderen op straffe van inbeslagname en verbeurdverklaring, terwijl de gevolgen dezer bepaling, welke doodend zijn voor alle intellectueele ontwikkeling, geenszins worden geweerd of vergoelijkt door dispensatie, welke ten dezen door den gouverneur-generaal kan verleend worden.

„Dat toch elk verzoekschrift ter erlanging van die dispensatie, uit zijnen aard, door verschillende handen gaat, en het doel des schrijvers reeds daardoor verloren is, terwijl het bovendien mag betwijfeld worden, of de schrijvers van korte bijdragen in tijdschriften zich al die moeite getroosten willen.

„Dat het gevolg van dit alles wezen zal, dat de aangewezen bepalingen, in stede van [illegible] doel, — [illegible] van [illegible] tijdschriften treffen zal, welker verdere uitgave, wegens gebrek aan omvang en belangrijkheid, tot groot nadeel van adressanten, zal moeten worden gestaakt.

„Dat het vooral opmerking verdient en voor adressanten ten zeerste bezwarend is, dat juist die stukken, waardoor zij het meest onwillekeurig gestraft kunnen worden, van de bepalingen bij de 2e alinea art. 15 zijn uitgesloten en op hen mitsdien eene verantwoording overgaat, even drukkend als onregtvaardig.

„Dat door art. 19 van het reglement, houdende dat de eerstvolgende aflevering van een tijdschrift zal moeten opnemen de beantwoordingen van persoonlijke aanvallen, gispingen en beoordeelingen in een voorgaand nummer voorkomende, elke uitgever met zijn tijdschrift of dagblad prijs gegeven wordt, aan de fijngevoeligheid en ligtgeraaktheid van een iegelijk, die slechts meent aangevallen, gegispt of beoordeeld te zijn, en zulks ten nadeele van den uitgever, daar die opname *kosteloos* geschieden moet.

„Dat adressanten eerbiedigljk vermeenen door de bescheidene oplegging hunner bezwaren, van welker gegrondheid zij innig overtuigd zijn, ten duidelijkste te hebben aangetoond, dat het reglement zelfs bij de meest milde toepassing, zoo al niet de ondergang des boekhandels, dan toch een onberekenbaar geldelijk nadeel voor adressanten doet te gemoet zien.

„Dat zij bedenkingen van meer algemeenen en welligt van meer gewigtigen aard, waartoe de overweging van het reglement gereede aanleiding gaf, onvermeld voorbijgaan, maar inmiddels niet kunnen ontveinzen het te betreuren, dat, hoe welkom het ophouden van den wetteloozen toestand der drukpers in Ned. Indie wezen moge, de knellende banden, waarin zij thans geklonken is, huns ondanks het vermoeden moet doen geboren worden, dat de goede geest, die den boekhandel in het bijzonder en de ingezetenen van Ned. Indie in het algemeen steeds bezield heeft, bij Uwe Majesteit in twijfel getrokken worden.

„Dat adressanten zich echter verheugende in de wetenschap dat een eerbiedig en bescheiden beroep [illegible] nimmer vruchteloos zijn kan, en dat hare getrouwe onderdanen steeds verzekerd mogen wezen, voor de mededeeling hunner grieven, bij Uwe Majesteit een open oor en hart te zullen vinden, met het meeste en volste vertrouwen een goedgunstige aanname van hun adres te gemoet gezien, hetwelk zij met den diepsten eerbied aan Uwe Majesteit aanbieden met het ootmoedig verzoek,

„Dat het Uwe Majesteit behage, de bij dit adres kenbaar gemaakte bezwaren tegen het reglement op drukwerken in Ned. Indie, aldaar in het *Staatsblad* gepubliceerd onder n°. 74, in goedgunstige overweging te willen nemen.

„'T welk doende

Batavia, 5 Dec. 1856.

„W. Bruining.
„H. M. van Dorp.
„Lange en Co.
„Van Haren Noman en Kolff."

Gisteren avond is te 's Gravenhage overleden Jhr. Mr. Johan Theodoor Hendrik Nedermeijer, ridder van Rosenthal, geboren te Culemborg, den 27 Maart 1792 en had alzoo bijna 65 jaren bereikt. Gedurende een aantal jaren was hij advokaat te Arnhem, terwijl hij ook, vele jaren tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal geko

[illegible] tot dat hij in 1849 benoemd werd tot minister van Justitie. Hij vervulde die betrekking tot in 1852. Sedert heeft hij geene openbare betrekking meer bekleed. Aan zijne uitgebreide regtskennis werd steeds algemeen hulde gebragt. Hij onderscheidde zich door uitstekende gaven des redenaars. Aan grooten ijver en vlugheid van geest ontbrak het hem nooit in de vervulling van zijne verschillende betrekkingen. Zijne gematigde denkwijze maakte dikwerf een diepen indruk en oefende een heilzamen invloed op zijne medeleden uit. In 1845 deed hij in de Tweede Kamer een voorstel tot het doen vervallen van de artikelen 130, 131 en 132 en het wijzigen van art. 152 der Grondwet, welk belangrijk voorstel den 25 April 1846 door den voorsteller werd ingetrokken. Zijn voornaamste doel daarmede was, om aan eene trapsgewijze herziening der Grondwet boven eene geheele herziening de voorkeur te doen geven. Dat doel had hij ook in 1844 ontwikkeld in een geschrift, getiteld: Beschouwingen over den financielen en staatkundigen toestand des Vaderlands, enz.

Van wege de regering is bepaald, dat de ambtenaren van 's rijks waterstaat zullen worden aangewezen om te doen opnemen wat er noodig zoude zijn, om de Benlakerweide te doen droogmalen, mits eene som worde bijeengebragt om de kosten der opneming goed te maken. (*Pr. Zw. Ct.*)

Men meldt uit Schoonoord, dd. 27 Januarij: Hoe treurig het met sommige drentsche publieke wegen gesteld is, daarvan waren wij voor een paar dagen getuige en dupe. De route van Assen naar hier of liever van Schoonoord naar Schoonloo is in zulk een ellendigen toestand, dat wij iedereen waarschuwen moeten, om dien weg te passeren. Gebroken wagens en gevallen paarden is hier ter plaatse oud nieuws. Mogt publiciteit desbevoegden aansporen, in 't belang der kommunikatie spoedig gewenschte maatregelen te nemen tot verhelping en verbetering. (*Pr. Gr. Ct.*)

Er is thans zoo [illegible] voorraad van panharing aanwezig, dat [illegible] de haven liggende Marker botters [illegible] prijs bedraagt circa f 3 per [illegible] 200 stuks.

Blijkens mededeelingen van onderscheidene telegraafbesturen, zijn te Budweis in Boheme, te Castelnuovo in Dalmatie, te Lodi in Lombardije, te *Ofen* in Hongarije, te Aalborg, Aarhuus, Apenrade, Frederikshavn, Hadersleben, Hobro, Horsens, Hjörring, Kiel, Kolding, Randers, Sleeswijk en Veile in Denemarken en te Diessenhofen, Ermatingen, Steckborn en Stein am/Rhein, in Zwitserland, telegraafkantoren geopend, waarvan de drie eerstgenoemde met beperkten dienstijd.

Voorts is het kantoor te Svendborg, op het eiland Funen, dat aan eene bijzondere maatschappij toebehoort mede, tot de voor bovenstaande deensche kantoren bepaalde prijzen, voor de nederlandsche kantoren bereikbaar.

Van Oerebro, in Zweden, kunnen, tweemaal daags, van 11 tot 12 ure des voormiddags en van 3 tot 4 ure des namiddags, berigten per spoorwegtelegraaf naar Nora worden gezonden, tegen den prijs van 0.40 gl. voor een enkel berigt.

Te Kleinlaufenburg, in Baden, is een spoorwegtelegraafkantoor geopend en op de gewone voorwaarden, over Mannheim, bereikbaar.

Aan het kantoor te Folticzeny is eene doorloopende nachtdienst [illegible].

De verzending van telegrafische berigten naar Toscane, waarvan de kostenvermindering in de aankondiging van den 10n dezer werd medegedeeld, geschiedt voortdurend over het grenspunt bij [illegible].

Z. M. heeft goedgekeurd de benoeming van P. Olyslaburg van Zuid- en Noord-Schetmer, tot sekr. dier gemeente; voorts benoemd: tot burgemeester [illegible] Mr. W. E. baron Collot d'Escury, tot hoofdkommies bij het depart. van Justitie A. W. Philipse; alsmede J. J. Kraemer erkend als konsul van het Groothertogdom Hessen, te Rotterdam.

'S GRAVENHAGE, 1 Febr. Heden werd in de residentie de heugelijke verjaardag van H. K. H. Prinses Frederik op de gewone wijze gevierd, o. a. door het uitsteken der vlaggen van de openbare en van vele partikuliere gebouwen. Uit hoofde van de veelvuldig gevallen [illegible] werd geen groote parade gehouden.

ROTTERDAM, 30 Jan. Eergisteren [illegible] gemeente Oud[illegible], in de nabijheid van de bouwhoeve van A. [illegible] wederom drie korenklompen tot den grond toe afgebrand, terwijl de bewoners sliepen. Thans lijdt het geen twijfel of hier kwaadwilligheid in het spel is, daar in den [illegible] klomp een bosje zwavelstokken is gevonden.

NIEUWE DIEP, 30 Jan. [illegible] het Calandsoog gestrande engelsche [illegible] schip *Haltwhistle* is gisteren in het openbaar verkocht [illegible] heeft, met inbegrip van de gedeeltelijk daarin [illegible] staanden lading, opgebragt de som van f 3440; kooper is de heer den Hartog, aannemer te Petten.

CAPELLE (LANGSTRAAT), 30 Jan. Van wege eene belgische maatschappij houdt men zich te Tilburg onledig met het maken van een plan voor eene spoorweglinie van Turnhout over Tilburg op Gorinchem, Vianen en Utrecht, tot het aanleggen waarvan, naar men verneemt, eerstdaags de koncessie aan de beide goevernementen zal worden aangevraagd. Bereids moeten bij sommige gemeentebesturen reeds aanvragen geschied zijn, om opmetingen te houden.

ZEVENAAR, 30 Jan. Donderdag jl. werd op de Geldersche Waard aan den Ouden-Rijn onder Pannerden door twee boerenzoons, zijnde broeders, in de verte een groote reebok gezien, vermoedelijk afkomstig uit de kleefsche bosschen, op welk dier door een hunner dadelijk te paard jagt werd gemaakt. Daar de jager niet in het bezit van eenig wapen was, dreef hij het wild in de rivier, waarin zich aan den kant nog al ijs bevond, maar veel te zwak om hem of het hert te kunnen dragen. Dadelijk spoedde zich hierop de tweede broeder naar de plaats, en volgde het hert tot in de rivier, welke in het midden geheel open lag. Daar werd toen de zonderlingste worstelstrijd geleverd, die niet zonder gevaar was en zeer zeker kracht en moed vorderde. De broeder kwam hem met een aak ter hulp en vond hem boven op het hert zwemmende. Beide bonden het dier niet zonder veel moeite de beenen, legde het later op eene kar en voerde het in triomf naar de boerderij, waar het thans door menige nieuwsgierigen wordt bewonderd, te meer daar het hert bijzonder schoon is en tot de grootste soort behoort. (*Amst. Cour.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 31 Januarij. Men verwacht de spoedige aankondiging in den *Moniteur* van een dekreet, dat de krijgsmagt met twee en veertig duizend man zal verminderen. Hierdoor en ook door andere bezuinigingen in de verschillende takken van het beheer zal het goevernement [illegible] van het budget der uitgaven [illegible] trekken.

In goed onderrigte kringen zegt men, dat Keizer Alexander in de aanstaande lente een reis naar 't westen van Europa zal doen. Hij zou te Berlijn de duitsche Vorsten vinden en zich vervolgens naar Nice begeven, om er den Koning Viktor Emmanuel en Keizer Napoleon te ontmoeten.

In den *Constitutionnel* las men gisteren, dat er te Milaan eenige wanordelijkheden zouden zijn ontstaan voor de huizen dergenen, die bij de uitvaardiging van het amnestie-dekreet niet geïllumineerd hadden. Volgens andere tijdingen zouden die wanordelijkheden zich niet bepaald hebben bij eenige kreten en het stukwerpen van vensterruiten. Een milaneesch edelman, die niet of slechts laat zijn hotel geïllumineerd had, moet deerlijk mishandeld zijn geworden.

Behalve het amnestie-dekreet heeft de Keizer van Oostenrijk dienzelfden dag vier andere dekreten doen uitvaardigen, waarbij de uitvoering van eenige verfraaijingswerken in de hoofdstad van Lombardije bevolen worden.

De sardinische kamer heeft in hare zitting van den 28n een der meest belangrijke artikelen van het wetsvoorstel der organizatie van het openbaar onderwijs, namelijk dat, betreffende het zedelijk en godsdienstig onderwijs aangenomen. Gezegd artikel, behelst dat de katholieke godsdienst de basis van dat onderwijs zal zijn voor de katholieke leerlingen. Wat de andersgezinden betreft, de zedelijke en godsdienstige opvoeding der kinderen, wordt geheel aan de ouders overgelaten.

— Mgr. Morlot is de 126 prelaat die, sedert den heiligen Denis, den bisschoppelijken zetel van Parijs bekleedt; en daar in 1622 dat bisdom tot Aartsbisdom werd verheven, zoo is hij de zestiende Aartsbisschop.

— Omtrent den toestand van Verger den dag vóór zijne teregtstelling en eenige oogenblikken vóór zijnen dood verneemt men de volgende bijzonderheden.

Het bevel van het parket werd 's nachts te half een ure te la Roquette ontvangen en weldra werd het schavot vóór de deur van de gevangenis opgeslagen. Gedurende den geheelen vorigen dag was Verger zeer prikkelbaar geweest en had meermalen blijken gegeven van vrees, dat zijn voorziening in kassatie verworpen zou worden. Toen hij tegen den avond nog geen tijding had, begon hij weer meer hoop te krijgen. Gedurende een gedeelte van den nacht verkeerde hij blijkbaar in eene sterke vrees en sliep onrustig. Maar 's morgens te twee ure, juist terwijl men met het opslaan van het schavot onledig was, viel hij in een gerusten slaap, die voortduurde tot het oogenblik, waarop men hem kwam bekend maken, dat zijn laatste uur geslagen had.

Het was te half acht ure, toen de direkteur van de gevangenis, de inspekteur generaal, enz. en de abbé Hugon de cel van Verger binnen traden, om hem het noodlottig nieuws aan te kondigen. De abbé Hugon [illegible] te kennen, dat hem niets overschoot, dan zich voor te bereiden om voor God te verschijnen.

Op de eerste woorden van den abbé, maakte Verger eene beweging met het hoofd, als iemand die een benaauwden droom gehad heeft en riep uit: 't is onmogelijk! 't is onmogelijk! Maar toen de geestelijke hem herhaaldelijk verzekerde, dat alle hoop voor hem verdwenen was, geraakte hij in eene verschrikkelijke drift. Maar ik wil niet sterven, schreeuwde hij, 't is onmogelijk! Ik wil leven; gij hebt het regt niet het mij het leven te ontnemen!

Geen vermaningen van den abbé Hugon waren in staat hem tot kalmte te brengen; hij wilde hem niet aanhooren en gedroeg zich voorts met dezelfde heftigheid en drift, als gedurende de zittingen van het hof van assises. Nu kwam de direkteur van de gevangenis tusschen beiden. Op het zeggen van den veroordeelde: sta mij maar één, één enkel woord toe! kreeg hij ten antwoord: 't is onmogelijk. — Maar ik wil niet sterven, hervatte hij weder. Ik zal mij te weer stellen. Gij kunt mij hier ter dood brengen, maar ik zal niet gaan. — En waarlijk, hij klampte zich aan zijne krib vast en wilde niet opstaan, zoodat men hem met geweld hiertoe moest noodzaken, om hem te kleeden. Nog eenigen tijd bood hij tegenstand, maar eindelijk ziende dat alles vergeefs was, liet hij alles toe. Even voor acht ure kwam de scherpregter om zijn toilet te maken. Hij liet dit toe zonder een woord te spreken. Het was op dit oogenblik dat de abbé Hugon hem op nieuw vermaande aan het heil van zijne ziel te denken. Verger hoorde hem eerst aan zonder een woord te zeggen, doch verwijderde zich dan toch voor eenige oogenblikken met den geestelijke om de vertroostingen van de godsdienst te ontvangen.

Even voor acht ure verliet Verger zijne cel, om ter strafplaats te gaan, naar het scheen in zijn lot berustende. Toen hij evenwel van den direkteur van de gevangenis afscheid nam, herhaalde hij zijn verzoek, om slechts nog één uur te mogen leven. Eindelijk verliet hij den kerker, aan de eene zijde door den abbé Hugon en aan de andere zijde door den scherpregter ondersteund. Gedurende dezen laatsten gang prevelde hij eenige woorden, als: (amende honorable) schuldbekentenis... te laat... en beklom voorts de trappen van het schavot. Daar gekomen, wierp hij zich op de knieën, prevelde weder eenige woorden, kuste het kruis, omhelsde den abbé Hugon en gaf zich aan den scherpregter over.

Een oogenblik later had hij zijne straf ondergaan.

De broeder van Verger heeft diens lijk gevraagd, om het ter aarde te bestellen en al zijne vrienden daarbij te noodigen. Hem werd echter te kennen gegeven dat dit laatste overbodig was. Dezelfde broeder zeide tot een advokaat, dat hij het verlies zijns broeders wel betreurde doch hoop had dat de openbaarmaking van diens gedenkschriften hem in eenige jaren aan een aanzienlijk vermogen zou helpen. Een parijsch korrespondent echter meldt dat, op last van den minister van justitie, al de papieren van Verger verbrand zijn.

— In den *Univers* leest men een brief uit Napels, van den 27, aan de *Gazette de Lyon*, die de volgende bijzonderheden, behelst van den nieuwen moordaanslag in die stad gepleegd:

»De Aartsbisschop van Matera, in de provincie Basilicate, is het voorwerp geweest van een moordaanslag, op het oogenblik dat die Prelaat, op de treden van het altaar voor het H. Sakrament geknield lag, dat gedurende acht en veertig uren in alle kerken achtervolgens wordt blootgesteld.

»Eenige oogenblikken voor de benediktie, bragt een priester, van achter het altaar te voorschijn tredende, den Aartsbisschop een dolksteek toe.

»Doch de stoot, door een in de nabijheid van den Aartsbisschop zijnden kannunik afgewend, scheurde het gewaad van den prelaat en kwetste hem ligt.

»De Aartsbisschop haastte zich te ontwijken.

»Toen een pistool van onder zijne kleeding te voorschijn halende, loste den moordenaar het op den kannunik, die den dolk had afgewend, en trof hem doodelijk.

»De oorzaken van dezen nieuwen heiligschennenden moord zijn nog onbekend.

ENGELAND.

LONDEN, 31 Jan. Te Manchester heeft de zoogenaamde Manchester partij eergisteren eene meeting gehouden. De heer George Wilson, de vroegere president van de *anti-corn-law league*, bekleedde het voorzitterschap. De heeren Cobden en Bright ontbraken; daarentegen waren van de parlementsleden der partij de heeren Milner Gibson, Hadfield en Heywood tegenwoordig.

De resolutien der meeting waren volkomen in den geest van de bekende Manchester partij. Zij hadden betrekking tot de al meer en meer erkende noodzakelijkheid eener in het belang der industriële klasse tot stand te brengen herziening van het belastingstelsel, tot een zuiniger beheer in de huishouding van Staat, voornamelijk bij de departementen van oorlog en marine, tot eene uitbreiding van het kiesregt, tot de invoering der geheime stemming bij verkiezingen en tot het wegruimen van alle hinderpalen, die de ontwikkeling der industrie in de kolonien, vooral in de oost-indische belemmeren.

— De parijsche korrespondent van den *Times* meldt

dat de heer Mirès zeer weinig inteekenaren vindt voor de nieuwe spaansche leening van 300,000,000 realen, die hij gesloten heeft. Hij zou dien ten gevolge voornemens zijn zich naar Londen te begeven, om te beproeven aldaar inschrijvingen te bekomen, ten welken einde hij aan de houders van spaansche koepons-certifikaten het voorstel zal doen, deze laatste in betaling te nemen.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 30 Jan. Per telegrafische dépêche uit Bern van gisteren avond, wordt berigt, dat de konferentiën ter regeling der aangelegenheden van Neufchatel reeds in de eerstvolgende dagen en wel te Parijs geopend zullen worden.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 2 Februarij.

GETROUWD (29 Jan.): A. F. Schröder Jr., wed., met [illegible] Jansen.

BEVALLEN (29 Jan.): M. C. van Ketwich, geb. Muntendam, D. — (30 Jan.): M. R. Staal, geb. Blesman, Z.

OVERLEDEN (28 Jan.): N. Koning, $2\frac{1}{2}$ j

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		30 JAN. $4\frac{1}{2}$ u. gebl.	31 JAN. $4\frac{1}{2}$ u. gebl.			
Nederl., Werkel. Schuld à	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$63\frac{1}{2}$	$63\frac{1}{2}$	à	$63\frac{9}{16}$	
Dito Dito	3 "	76	76	"		
Dito Dito	4 "	$94\frac{7}{8}$	$94\frac{7}{8}$	"	95	
Overzeesche Bezittingen .	4 "			"		
Amortis. Syndik. . .	$3\frac{1}{2}$ "	$90\frac{5}{8}$	$90\frac{11}{16}$	"	$90\frac{3}{4}$	
Actien Ned. Bank . .	4 "			"		
Handel-Maatschappij .	$4\frac{1}{2}$ "			"		
Maatschappij van Weld.	4 "	67		"		
Oblig. Rijn-Spoorw. .	$4\frac{1}{2}$ "			"		
" Holl. Spoorw.-M.	"			"		
Obligatiën	$4\frac{1}{2}$ "			"		
België	$2\frac{1}{2}$ "			"		
Dito bij *Rothschild* . .	$2\frac{1}{2}$ "	52	52	"		
Frankrijk, Obligatiën . .	3 "			"		
Spanje, Onbep. Stukken	$1\frac{1}{4}$ "	$23\frac{5}{16}$	$23\frac{1}{2}$	"	$23\frac{5}{8}$	
Dito	3 "		$40\frac{1}{2}$	"	$40\frac{5}{8}$	
Dito Binnenl. à 6/m. .	3 "	$36\frac{3}{4}$	$36\frac{7}{8}$	"	$37\frac{1}{8}$	$37\frac{1}{16}$
Coupon-Bewijzen . . .		$5\frac{11}{16}$	$6\frac{1}{4}$	"	$6\frac{5}{16}$	
Amortisable Schuld . .				"		
Portugal, te Londen . .	3 "	$44\frac{7}{16}$	$44\frac{1}{2}$	"	$44\frac{9}{16}$	
Dito Uitgestelde				"		
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5 "	$104\frac{1}{4}$	104	"	$104\frac{1}{8}$	104
Dito Dito 1828 en 1829	5 "	$102\frac{5}{8}$		"		
Cert. bij dito 1831 en 1833	5 "	93	93	"		
[illegible] bij *Stieglitz*, 5e Serie	5 "					
Dito [illegible]	5 "	$96\frac{5}{16}$	$96\frac{1}{2}$	à	$96\frac{5}{8}$	
Certifikaten te Hamburg	5 "		$93\frac{1}{2}$	"		
Dito dito te Londen .	$4\frac{1}{2}$ "	$93\frac{1}{2}$	$93\frac{3}{8}$	"		
Dito dito *Hope en Co*.	4 "			"		
Dito bij *Stieglitz en Co*.	4 "	$84\frac{1}{2}$	$84\frac{3}{4}$	"		
Dito bij id. 5de Serie .	4 "			"		
Dito in Zilver	6 "			"		
Inschrijving in Assignat.	6 "			"		
Certifikaten van dito .	6 "		64	"		
Polen, Aand. met Lot. fl. 500			$151\frac{1}{4}$	"	$151\frac{3}{4}$	
Schatkist-Obligatiën .	4 "		$77\frac{5}{8}$	"		
Oostenrijk, Metalliek . .	5 "	$75\frac{5}{16}$	$75\frac{5}{8}$	"	$75\frac{5}{8}$	$75\frac{5}{8}$
Dito rente te Amsterdam	5 "	$85\frac{15}{16}$	$85\frac{7}{8}$	"	$86\frac{1}{4}$	$86\frac{1}{8}$
Dito Nationale	5 "	$77\frac{5}{8}$	$77\frac{5}{8}$	"	$77\frac{13}{16}$	$77\frac{13}{16}$
Dito	$2\frac{1}{2}$ "	$39\frac{1}{8}$	$39\frac{1}{8}$	"	$39\frac{1}{4}$	
Ween. Bank bij *Goll en Co*.	5 "			"		
Dito	4 "			"		
Aand. met Loting fl. 250	"			"		
Nieuwe dito 1854 . .	*f*			"		
Pruiss. Aand. 1854 . .	$3\frac{1}{2}$ "			"		
Napels, Cert. bij *Rotschild*	5 "			"		
Denemarken, Leen. te Lond.	5 "			"		
Louisiana bij *Hope* . .	5 "	$99\frac{7}{8}$		"		
Braziliën	5 "	$97\frac{1}{2}$	$97\frac{1}{2}$	"		
Dito 1843	5 "	97		"		
Mexiko	3 "	$20\frac{7}{8}$	21	"		
Dito Onbepaalde . .	3 "	$20\frac{7}{8}$	21	"		
Peru	$4\frac{1}{2}$ "			"		
Grenada à £ 100 . .	$3\frac{1}{4}$ "	$21\frac{9}{16}$	$21\frac{5}{8}$	"	$21\frac{11}{16}$	
Dito Uitgestelde . . .		$6\frac{9}{16}$	$6\frac{9}{16}$	"	$6\frac{5}{8}$	
Ecuador à £ 100 . . .	1 "			"		
Venezuela, à £ 100 . .	$4\frac{1}{2}$ "	$35\frac{1}{4}$	$35\frac{1}{4}$	"	$35\frac{1}{2}$	
Dito Uitgestelde . . .	"	$14\frac{5}{16}$	$14\frac{1}{8}$	"		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.				"		
Dito Orig.				"		
Grieken, Bl. 1825 . .	5 "			"		

Prost. 53; Illin. $92\frac{1}{2}$; Weener Bank-Aktiën *f* 1163; Grenada onb. $21\frac{5}{8}$, $\frac{11}{16}$; Venezuela onb. $35\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$.

De markt verkeerde over het algemeen in eene zeer willige stemming bij levendigen handel in oostenrijksche, spaansche, russische en zuid-amerikaansche fondsen.

Koers van het Geld: Belening $4\frac{1}{2}$ pCt., Prolongatie $4\frac{1}{2}$ pCt., Diskonto 5 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55	Livorno	2/m.	*f* $39\frac{1}{4}$
"	zigt	" $55\frac{11}{16}$	Napels	"	" $82\frac{1}{2}$
Bordeaux	2 m.	" $54\frac{3}{8}$	Petersburg . . .	"	" 1.81
"	zigt	" 55	Weenen	6/w.	" $32\frac{7}{8}$
Madrid	3/m.	" 236	Augsburg . . .	"	" $35\frac{5}{16}$
Cadix	"	" 236	Frankfort . . .	"	" $98\frac{3}{4}$
Sevilla	"	" 235	Hamburg . . .	2/m.	" 35
Bilbao	"	" 235	"	zigt	" $35\frac{5}{8}$
Lissabon	"	" $39\frac{3}{4}$	Londen . . .	2/m.	" 11,55
Porto	"	" $39\frac{3}{4}$	"	zigt	" 11,65
Genua	2/m.	" $45\frac{1}{8}$	Rotterdam . . .		" —

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 30 Jan. Belg. leen. $2\frac{1}{2}$ pc. 56; Obligatiën 3 pc. $78\frac{1}{2}$; id. 4 pc. $97\frac{1}{8}$; Spanje 1—3 pc. $22\frac{15}{16}$; Binnenl. 3 pc. $36\frac{3}{4}$; Romeinen 5 pc. $88\frac{1}{2}$; Oostenrijk Met. 5 pc. $78\frac{7}{8}$; id. Nat. 5 pc. 81.

PARIJS, 31 Jan. Fransche $4\frac{1}{2}$ pc. —.—; 3 pc. 67.60, $1\frac{1}{4}$ pc. Spanje $23\frac{1}{8}$; 3 pc. id. $36\frac{1}{2}$; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. 89.

MADRID, 28 Jan. 3 pc. Schuld 38.00; id. $1\frac{1}{4}$ pc. 24 60.

LONDEN, 31 Jan. Cons. 93; Spanje buit. 3 p. $41\frac{5}{8}$; id. $1\frac{1}{4}$ pc. $23\frac{1}{2}$; Rusl. 5 pc. 108; id. $4\frac{1}{2}$ pc. $95\frac{3}{4}$; Holl. 4 pc. $98\frac{1}{4}$; id. $2\frac{1}{2}$ pc. $64\frac{3}{4}$; Sard. 5 pc. $89\frac{1}{2}$; Braz. 104; Peru $4\frac{1}{2}$ pc. 78; Gren. uitg. $6\frac{5}{8}$; id. werk. 22; Mexiko 3 pc. $21\frac{3}{4}$; Portugal 3 pc $44\frac{1}{2}$; Ecuador $14\frac{1}{4}$; Venezuela $37\frac{1}{2}$; Wissel op Amst. —.—; Hamburg —.—.

WEENEN, 31 Jan. Met. 5 pc. $83\frac{1}{8}$; id. $4\frac{1}{2}$ pc. $73\frac{1}{4}$; Bank-Aktiën 1028; Credit Anst. $290\frac{1}{2}$; Wissel op Londen 10.14; Amst. —; Parijs —; Goud $8\frac{1}{4}$; Zilver —.

BERLIJN, 30 Jan. $3\frac{1}{2}$ pc. Pr. Staatschuld —; $4\frac{1}{2}$ pc. Rusland —; id. 5 pc. $105\frac{1}{4}$.

BERLIJN, 31 Jan. $3\frac{1}{2}$ pc. Pr. Staatsch. —; 5 pc. Rusland $105\frac{1}{2}$; id. $4\frac{1}{2}$ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. $18\frac{3}{8}$; Amst. kort 142; Hamb. $151\frac{1}{4}$; Petersburg [illegible]

HAMBURG, 31 Jan. Spanje $1\frac{1}{4}$ pc. —; id. 3 pc. 22; Rusl. 5 pc. $99\frac{3}{4}$; $4\frac{1}{2}$ pc. $89\frac{3}{4}$; 3 pc. Mexikanen $9\frac{3}{4}$; Noord-Duits. bank $97\frac{3}{4}$; Wissel op Londen 3/m. —.—; id. kort —.—; Amst. —.—.

FRANKFORT, 31 Jan. 5 pc. Met. $79\frac{1}{4}$; $1\frac{1}{4}$ pc. Spanje binnenl. $23\frac{7}{8}$; id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —; Weenen —; Amsterdam .

SCHEEPSTIJDINGEN.

UITGEZEILD:

HELVOET, 30 Jan. Visser, Copernicus, Batavia, l. v. Brouwershaven.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 2 Febr., in lading naar:

Keulen.	P. Schuller, Cöln No. 30.
Ruhrort.	C. Scholten, Hoffnung.
Maintz.	J. Leydekker, Maintz No. 2.
Frankfort.	G. J. Andres, Frankfort No. 9.
Ludwigh. en Mannheim.	H. S. Wilson, Rijn en Amstel.
Wesel.	E. T. Beijer, de Hoop.
Mannheim.	M. Buchner, die Hermonie.
Dusseldorp en Neuss.	W. Wientjes, Niederrein No. 2.
Duisburg.	L. Penning, Johanna.

Rijnhoogte ARNHEM, 30 Jan. 1 el 58 duim.
KEULEN, 1 Febr. 6 [illegible] $6\frac{1}{2}$ [illegible]

Advertentiën.

(2894) Heden overleed het Kindje, over welks geboorte wij ons gisteren zeer verheugden.

C. A. IJZERMANS.
A. M. E. IJZERMANS,
CRAMER.

VLAARDINGEN,
31 Januarij 1857.

(2893) Bij eene aanzienlijke familje in Gelderland, wordt gevraagd, eene **JUFVROUW** uit den fatsoenlijken stand, van de R. K. Godsdienst, geschikt om het Opzigt te houden over een groot Huishouden. Brieven *franko* onder lett. Y bij ben Boekhandelaar JOSUÉ WITZ te Arnhem.

(2691) De Raad der Kerkfabriek van den H. Martinus te Wijck, heeft de eer ter kennis van de belanghebbenden te brengen, dat de **Uitloting der prijzen van de Loterij**, ingesteld ten voordeele van de **Nieuw optebouwen Kerk** aldaar, op den 16 Februarij aanstaande zal plaats hebben, in een der vertrekken van het Raadhuis alhier, des ochtends ten negen ure.

De Pastoor Deken.

MAASTRICHT, den 30 Januarij 1857.

Te Koop:

Een zeer schoon gebijteld marmer **ALTAAR**, zonder gebreken. Te bevragen aan de Pastorie te Scheveningen. (2892)

De Zalf en Pillen van Holloway, een onfeilbaar middel ter genezing van *open beenen* en *verouderde wonden*. G... v.. I..., te *Nijmegen*, oud 27 jaar, had sedert negen jaren een open been, met onderscheidene wonden, waarop alle kunst der heelmeesters was te kort geschoten. Toen hij eindelijk zag dat geen geneesmiddel baatte, besloot hij tot de zalf en pillen van Holloway; deze veroorzaakten dadelijk eene aanmerkelijke verbetering in zijnen toestand, en nadat hij nog drie maanden lang dezelven gebruikt had, was zijn been geheel genezen, en overigens zijn geheel gestel als hernieuwd.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20.50.

Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 7.05, *f* 13.85, *f* 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, No. 22 te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, dépôthouder te *Utrecht*, G. VERHAART, dépôthouder te *Prinsland* en bij J. STRAATMAN, hoofd-dépôthouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.* (2592)

STOOMBOOTDIENST

varende tusschen

ROTTERDAM, MIDDELBURG,

en daar tusschen gelegen plaatsen.

Voor de Maand Februarij 1857.

Van *Rotterdam.*			u. m.	Van *Middelburg.*			u. m.
2 Dingsd.	3,	's morg.	11 —	Zondag	1,	's morg.	6 —
Dond.	5,	"	6 —	Woensd.	4,	"	7 30
Zaturd.	7,	"	[illegible]	Vrijdag	6,	"	10 —
1 Dingsd.	10,	"	8 30	Zondag	8,	"	11 —
1 Dond.	12,	"	8 30	Woensd.	11,	"	6 —
1 Zaturd.	14,	"	8 30	Vrijdag	13,	"	6 —
2 Dingsd.	17,	"	11 —	Zondag	15,	"	6 —
Dond.	19,	"	12 —	Woensd.	18,	"	6 —
Zaturd.	21,	"	6 —	Vrijdag	20,	"	8 30
Dingsd.	24,	"	7 —	Zondag	22,	"	10 —
1 Dond.	26,	"	8 30	Woensd.	25,	"	5 —
1 Zaturd.	28,	"	8 30	Vrijdag	27,	"	6 —

Op de met 1, 2, 3 gemerkte dagen kan men vóór de afvaart, te Rotterdam aankomen:

1 met de Rhijnspoor (Nachtrein) van Emmerik:

3 met de Rhijnspoortreinen van Emmerik en van Amsterdam;

Reizigers met den Rhijnspoortrein aangekomen gelieven zich [illegible] tot het doen van sein, in welk geval de naar Middelburg vertrekkende Stoomboot *aldaar zal aanleggen.*

In Correspondentie met Diligence-diensten tusschen Middelburg en Vlissingen, Zierikzee en het Veer te Zijpe, Goes en het Katsche veer.

De Goederen kunnen tot één uur vóór de Afvaart bezorgd worden; later aangebragt, blijven dezelve tot de volgende reis liggen. (2888)

(2873) Nieuwe uitgaven van H. DESSAIN, opvolger van P. J. HANICQ, te Mechelen en te Luik (België).

Missale Romanum ex decreto sacro sancti concilii Tridentiori restitutum, S. Pii v. jussu editum, Clemens VIII et Urbani VIII, Papa auctoritate recognitum et novis missis ex indulto apostolico hucusque concessis auctum, formaat klein in 4o. 1857.

Deze nieuwe uitgave, gedrukt in zwart en rood op zeer sterk papier, is versierd met 12 schoone platen. Prijs gebrocheerd . . . . *f* 6.00.

Divi Thomi Aquinatis, ex ordine Prædicatorum, Doctoris angelici, in omnes **D. Pauli Apostoli Epistolas Commentaria**, 3 boekdeelen in 8o. Prijs . . . . *f* 6.00.

Het eerste boekdeel is te koop, de twee andere zullen in het kort verschijnen.

Praxis inserviendi **Officiis Pontificalibus** juxta Ritum romanum [illegible], S. rituum in *Seminario Leod.* Professoris, in 8o. *f* 0.50.

De schoone verzameling van roomsche zangboeken, uitgegeven onder de bescherming van Z. E. den Kardinaal-Aartsbisschop van Mechelen, komt nog vermeerderd te worden met de volgende werken:

Officium Hebdomadæ Sanctæ cum cantu emendato. Boekdeel in 18o, rood en zwart gedrukt, gebrocheerd . . . . *f* 1.75.

Hetzelfde werk op Chineesch papier, gebrocheerd " 2.00.

Recitatorium Romanum seu recitationes cantuales lectionum, Epistolorum et Evangeliorum Romæ in divini officii celebratione usurpari solitæ, e Directario Chori Joannis Guidetti deprompta et ad recte pronuntiationis leges accomodatæ, in 8o . . . *f* $0.37\frac{1}{2}$.

Ritus Consecrationis Ecclesiæ e Pontificali Romano extractus, cum cantu reformato in 8o. *f* $0.62\frac{1}{2}$.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.